

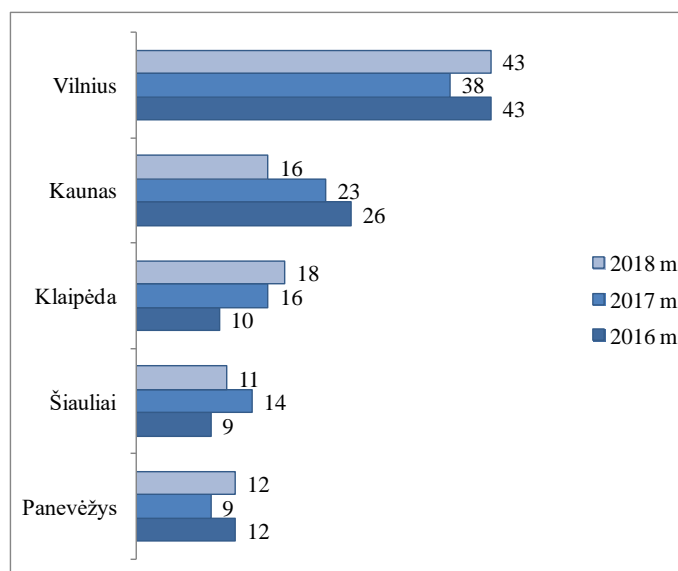
2016–2018 METAIS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR FARMACIJOS SPECIALISTŲ KOMPETENCIJŲ CENTRE VYKUSIŲ MOKYMŲ KOKYBĖS APŽVALGA

Sveikatos sistemoje vykstant nuolatiniais pokyčiams, kartu kinta ir slaugos mokslas. Keičiantis visuomenės lūkesčiams ir slaugos vaidmeniui, slaugytojų profesinė veikla tampa vis sudėtingesnė. Išauga kompetentingų specialistų poreikis, kurie gebėtų prisitaikyti prie besikeičiančios darbo aplinkos, savarankiškai ir efektyviai atlikti naujus uždavinius ir spręsti iškylančias problemas (Mažionienė, Žydžiūnaitė, 2009). Todėl ypač svarbiu slaugos uždaviniu tampa nuolatinis slaugos specialistų kompetencijų tobulinimas, leidžiantis palaikyti ir nuolatos gerinti kokybišką paslaugų teikimą.

Brekelmans et al. (2013), analizuodami mokslinę literatūrą ir tyrimus, teigia, kad profesinės kvalifikacijos tobulinimas leidžia ne tik užtikrinti saugių ir veiksmingų paslaugų teikimą, tačiau didina ir pasitenkinimą darbu bei mažina perdegimo tikimybę. Autoriai taip pat pabrėžia, jog specialistų vidinė motyvacija ir noras tobulėti yra vienas iš svarbiausių veiksnių, lemiančių profesinės kvalifikacijos tobulinimo veiksmingumą. Todėl ypač svarbu užtikrinti, kad mokymo programos būtų prieinamos, leistų įgyti reikiamų teorinių žinių ar praktinių gebėjimų, taip pat patenkintų mokymo dalyvių lūkesčius.

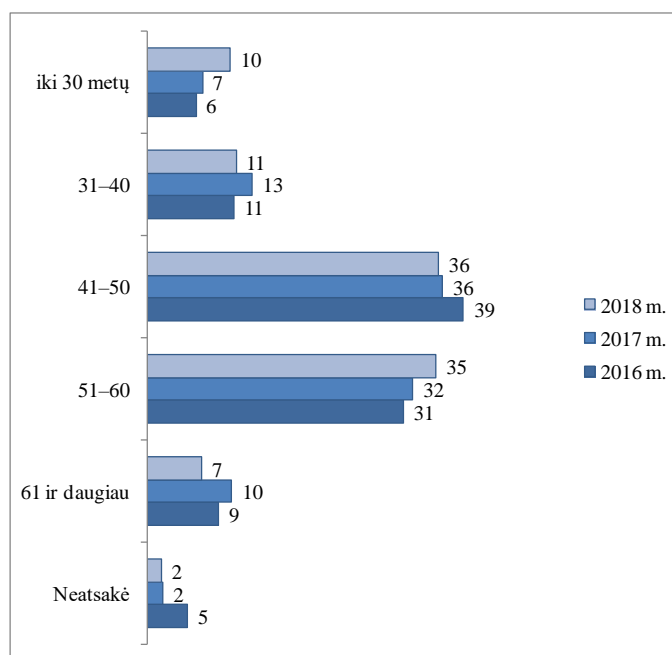
Siekiant išsiaiškinti, kaip Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro (toliau – Kompetencijų centras) organizuojamus mokymus vertina mokymų dalyviai, 2016–2018 m. buvo apklausiami asmenys, kurie mokėsi pagal profesinės kvalifikacijos tobulinimo programas. Visi, kurie mokėsi Kompetencijų centre, buvo kviečiami išsakyti savo nuomonę ir po mokymų užpildyti klausimyną apie pasitenkinimą vykusiais mokymais. 2016 m., pradėjus apklausą, buvo apklausti 3509 asmenys, 2017 m. – 6900, o 2018 m. – 6246 asmenys.

Palyginus trejų metų apklausų duomenis, apklaustų mokymo dalyvių pasiskirstymas pagal kraštus išliko panašus – dauguma respondentų mokėsi Vilniaus krašte (1 pav.). Beveik 10 proc. pakito respondentų skaičius Kauno (2016 m. – 26 proc., 2018 m. – 16 proc.) ir Klaipėdos (2016 m. – 10 proc., 2018 m. – 18 proc.) kraštuose.

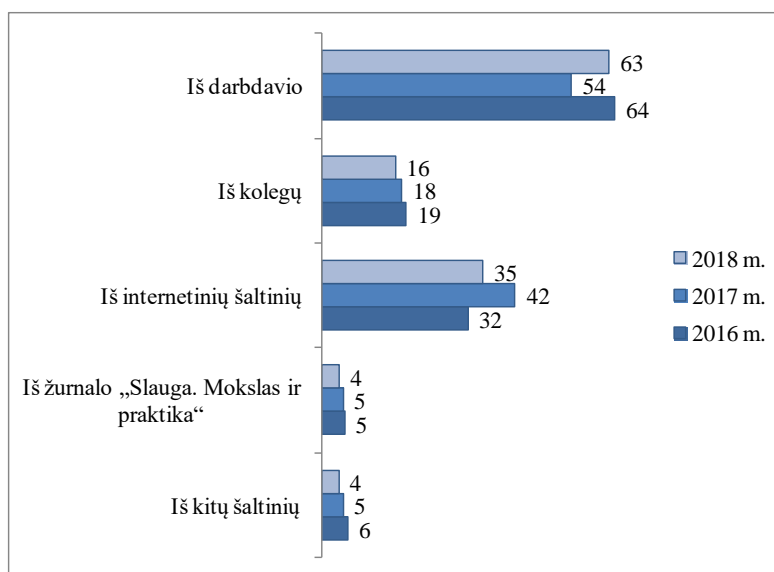
1 pav. Apklaustų mokymo dalyvių pasiskirstymas pagal kraštus, proc.

Mokymo dalyvių amžius svyravo nuo 20 iki 80 metų. Palyginus duomenis, didelių pokyčių nėra. Galima paminėti, kad 2018 m. Kompetencijų centro mokymuose dalyvavo didesnė dalis asmenų, kurių amžius yra 30 metų, taip pat 51–60 metų (2 pav.). Mokymuose dalyvavusių asmenų amžiaus vidurkis sumažėjo vieneriais metais. 2016 m. ir 2017 m. vidutinis amžius buvo 48, o 2018 m. – 47 metai. Panaši tendencija ir kalbant apie praktinę patirtį, 2016 m. ir 2017 m. vidutinė praktinė patirtis buvo 24, o 2018 m. – 23 metai.

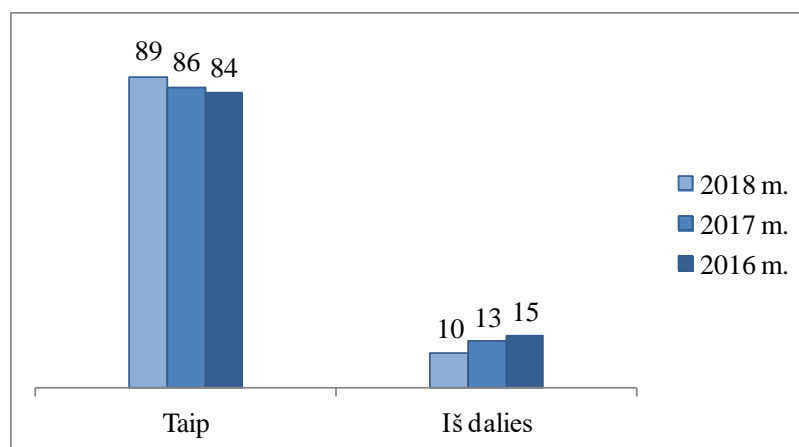
2 pav. Mokymo dalyvių pasiskirstymas pagal amžių, proc.

Mokymo dalyvių taip pat buvo klausiama, kaip jie sužinojo apie Kompetencijų centre vykstančius mokymus. Dauguma respondentų teigė, kad informaciją gavo iš savo darbdavio ar matė informaciją internete (3 pav.). Išanalizavus duomenis, matyti, kad didžiausias pokytis buvo 2017 m., kai iš savo darbdavio informaciją gavo 10 proc. mažiau mokymo dalyvių nei 2016 m. ar 2018 m. Panaši tendencija pastebima ir su respondentais, kurie matė Kompetencijų centro skelbiamą informaciją internete. Palyginus su 2016 m., tokių asmenų skaičius 2017 m. išaugo 10 proc. Tačiau 2018 m. jis vėl sumažėjo. Nurodydami kitus šaltinius, dažniausiai mokymo dalyviai teigė, kad informacijos gavo kreipęsi į Kompetencijų centro darbuotojus ar informaciją susirado patys.

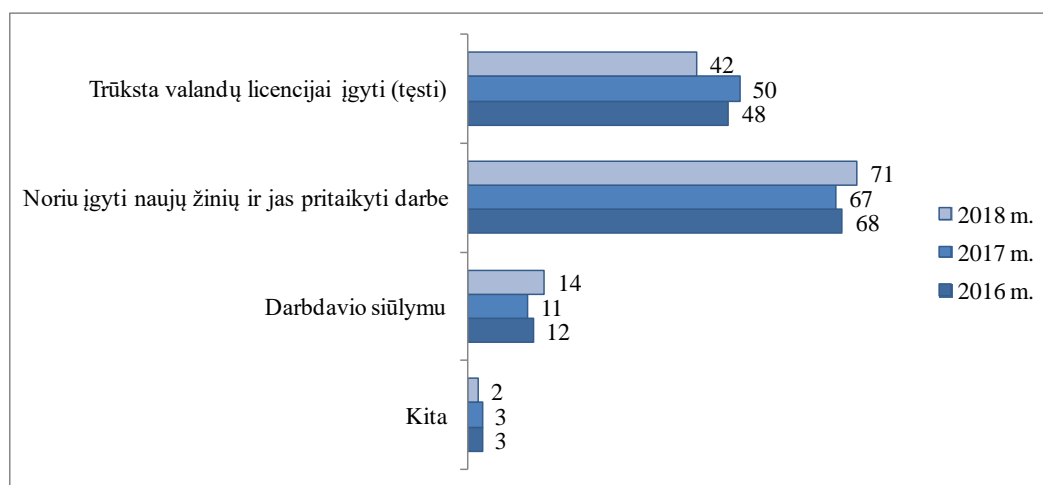
3 pav. Mokymo dalyvių atsakymų į klausimą, iš kur gaunate informaciją apie Kompetencijų centro organizuojamus mokymus, pasiskirstymas, proc.

Didelę įtaką apsispręsti dalyvauti Kompetencijų centro organizuojamuose mokymuose pagal profesinės kvalifikacijos tobulinimo programas turi mokymo programų temų aktualumas. Palyginus gautus duomenis, matyti, kad mokymo dalyviai mokymų programas renka tiksliai. Dauguma respondentų teigė, kad temos yra aktualios (2016 m. – 95 proc., 2017 m. – 94 proc., 2018 m. – 96 proc.). Mokymo programa taip pat atitiko daugumos respondentų mokymosi poreikius ir tikslus. Pastebima, kad augo skaičius respondentų, kurių mokymosi poreikiai ir tikslai buvo visiškai patenkinti ir sumažėjo tų, kurių poreikiai buvo patenkinti iš dalies (4 pav.).

4 pav. Pasirinktos mokymo programos atitikimas mokymosi poreikiams ir tikslams, proc.

Taip pat buvo norima išsiaiškinti, kas lemia mokymo programos pasirinkimą. Dažniausiai respondentai teigė, kad nori įgyti naujų žinių ir jas pritaikyti savo darbe. Mažesnė dalis apklaustųjų nurodė, kad renkasi valandas licencijai įgyti ar pratęsti. Verta paminėti, kad 2018 m. mažesnė dalis respondentų teigė, jog Kompetencijų centro mokymus pasirenko dėl trūkstamų valandų licencijai įgyti ar pratęsti, kiek daugiau respondentų norėjo įgyti naujų žinių ir jas pritaikyti darbe (5 pav.).

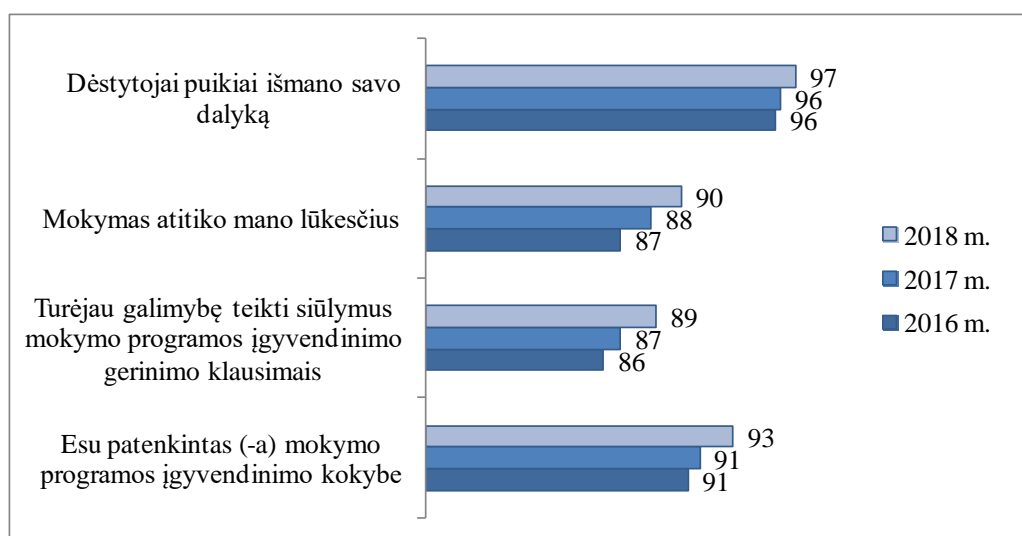
5 pav. Programos pasirinkimą lemiantys veiksniai, proc.

Mokymo dalyvių poreikiams patenkinti didelę įtaką turi ne tik programos temų aktualumas, tačiau ir reikalingos informacijos apie mokymus gavimas iki mokymų pradžios, mokymų turinys ar taikomi metodai. Apibendrinus tyrimo duomenis, galima teigti, kad respondentai mokymo organizavimą vertina labai gerai, o palyginus trejų metų apklausų duomenis, reikšmingų skirtumų nepastebėta. Apie 90 proc. mokymo dalyvių teigė, kad iki mokymo pradžios gavo reikalingą informaciją apie mokymo programos vykdymo vietą ir trukmę (2016 m. – 89 proc., 2017 m. – 90 proc., 2018 m. – 90 proc.). Respondentai taip pat sutiko, kad gavo reikiamą informaciją apie

programos tikslus ir numatomus rezultatus, numatomą teorinį ir praktinį mokymą, taip pat apie baigiamąjį vertinimą (2016 m. – 79 proc., 2017 m. – 81 proc., 2018 m. – 83 proc.).

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad dauguma respondentų teigiamai vertina mokymo turinį ir taikomus mokymo metodus. Respondentai sutiko, kad pateikta aktuali ir pagal naujausią literatūrą paruošta mokymo medžiaga (2016 m. – 89 proc., 2017 m. – 91 proc., 2018 m. – 92 proc.). Palyginus duomenis, pastebima, kad didesnei daliai respondentų buvo naudingas praktinis mokymas įstaigoje ir (arba) sveikatos priežiūros įstaigoje. 2016 m. su šiuo teiginiu sutiko 83 proc. respondentų, o 2018 m. – 88 proc. Taip pat didesnė dalis mokymo dalyvių teigė, kad programos vadovas ar dėstytojai suteikė grįžtamąjį ryšį apie baigiamąjį vertinimą ir padarytas klaidas (2016 m. – 88 proc., 2017 m. – 90, 2018 m. – 92 proc.).

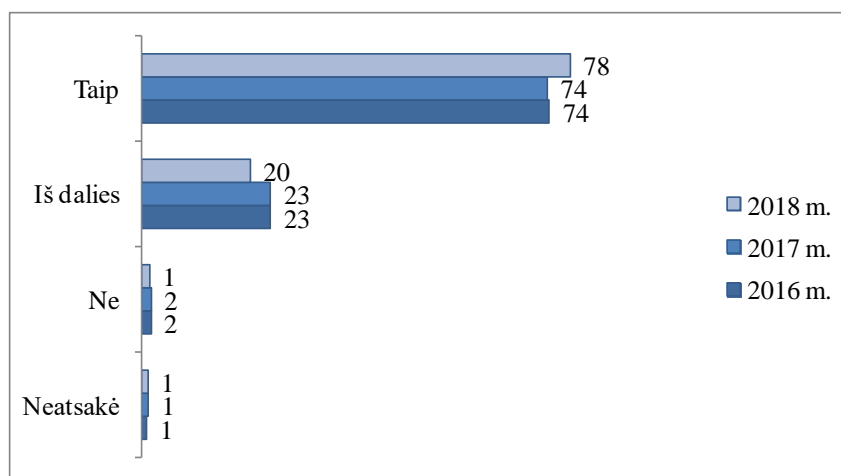
Respondentų taip pat buvo klausama, kaip jie vertina dėstytojų kompetenciją. Palyginus trejų metų apklausų duomenis, didelių pokyčių nepastebėta. Dauguma respondentų teigė, kad dėstytojai puikiai išmano savo dalyką. Verta paminėti, kad 2018 m. respondentai kiek geriau vertino mokymo įgyvendinimo kokybę, taip pat teigė, kad turėjo galimybę teikti siūlymus dėl mokymo programos gerinimo, o mokymas atitiko lūkesčius (6 pav.).

6 pav. Mokymo įgyvendinimo proceso vertinimas, proc.

Savo kolegoms Kompetencijų centro organizuojamus mokymus rekomenduotų dauguma mokymo dalyvių. 2016 m. ir 2017 m. su šiuo teiginiu sutiko 93 proc. respondentų, 2018 m. kiek didesnė dalis – 95 proc. Panaši tendencija matoma ir mokymo dalyvių paklausus apie galimybę įgytas žinias pritaikyti savo darbo vietoje. 2018 m. didesnė dalis respondentų sutiko, kad turės galimybę gautas žinias pritaikyti darbe (7 pav.). Mokymo metu gautų žinių praktiškai pritaikyti negalės tik maža dalis respondentų (2016 m. ir 2017 m. – 2 proc., 2018 m. – 1 proc.). Šių respondentų buvo prašoma įvardyti atsakymo pasirinkimo priežastį. Apibendrinus visus trejų metų

rezultatus, galima išskirti dvi pagrindines priežastis: respondentas šiuo metu dirba kitoje srityje ar šiuo metu nedirba. Verta paminėti, kad šie asmenys dažniau rinkosi, jog Kompetencijų centro mokymus pasirinko dėl valandų trūkumo licencijai pratęsti ar įgyti.

7 pav. Mokymo metu įgytų žinių pritaikymas darbo vietoje, proc.

Siekiant kokybiško mokymų įgyvendinimo ir mokymo dalyvių lūkesčių patenkinimo, svarbu mokymo dalyvius įtraukti į mokymo kokybės užtikrinimo procesą. Atlikus 2016–2018 m. Kompetencijų centro organizuotų mokymų dalyvių grįžtamojo ryšio analizę, didelių pokyčių nepastebima. Dauguma mokymo dalyvių teigiamai vertina mokymo organizavimą ir administravimą. Jie teigė, kad mokymo metu pateikta medžiaga buvo aktuali, naudojami tinkami mokymo metodai, jiems buvo suteiktas grįžtamasis ryšys apie baigiamąjį vertinimą ir padarytas klaidas. Taip pat dauguma respondentų teigė, kad juos tenkina mokymo kokybė, o mokymo pabaigoje jie galėjo teikti siūlymus, kaip būtų galima gerinti mokymo programos įgyvendinimą.

Literatūra

1. Brekelmans, G, Poell, R. F, van Wijk, K. (2013) Factors influencing continuing professional development. A Delphi study among nursing experts. *European Journal of Training and Development*, Vol. 37, No. 3, pp. 313–325. DOI: 10.1108/03090591311312769.
2. Mažionienė, A., Žydžiūnaitė V. (2009). Slaugos specialistų kompetencijų tobulinimo strategija socialinės partnerystės kontekste. *Vadyba. Journal of Management*, Vol. 14, No. 1.